

**Силабус освітнього компонента
«РЕГІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗБАЛАНСОВАНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ
СИСТЕМ РОЗСЕЛЕННЯ»**

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність: С6 Географія та регіональні студії
Освітня програма: Географія та регіональні студії
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Рік навчання: 2025-2026
Семестр: 1

Структурний підрозділ	Кафедра географії та методики її викладання, природничо-економічний факультет
Викладач:	ПІБ: Посада: доцент кафедри географії та методики її викладання Науковий ступінь: кандидат географічних наук Вчене звання: доцент E-mail: Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), 6 ауд. (кафедра географії та методики її викладання). Профайл викладача:
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7678
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма здобуття вищої освіти: лекції (16 год.), практичні заняття (16 год.), самостійна робота (58 год.).
Підсумковий контроль	Модульна контрольна робота
Мова викладання	Українська
Форми здобуття вищої освіти	Очна (денна)
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ Відвідування занять. Передбачається, що здобувачі вищої освіти систематично відвідуватимуть лекційні та практичні заняття, проявлятимуть старанність та відповідальність до навчання, вчасно виконуватимуть поставленні завдання, відпрацьовуватимуть пропущені заняття. Неформальна/інформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти регламентується «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» (https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y496gs8ROJp0mO9FjUJumB4T/view).
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення освітнього компонента є умови збалансованого функціонування систем розселення.

Чому це треба вивчати?	Метою вивчення освітнього компоненту є підготовка здобувачів освіти до регіонального менеджменту у сфері організації та функціонування регіональних систем розселення.
Яких результатів можна досягнути?	<p>ПРН 01 Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.</p> <p>ПРН 05 Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.</p> <p>ПРН 06 Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку</p> <p>ПРН 07 Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>ПРН 08 Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.</p> <p>ПРН 09 Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.</p> <p>ПРН 11 Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.</p>
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p>Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.</p> <p>СК 02 Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.</p> <p>СК 03 Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.</p> <p>СК 04 Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>СК 06 Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.</p> <p>СК 07 Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку.</p>
Зміст дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Системи розселення як об'єкт географічних досліджень та регіонального управління. Компонентна та просторова структура систем розселення. Процеси функціонування і розвитку систем розселення. Моделі розвитку регіональних систем розселення. Стратегія розвитку систем розселення.</p> <p>Змістовий модуль 2. Теоретичні основи управління розвитком поселення: принципи, завдання та функції. Принципи та механізми управління поселенням. Соціальна інфраструктура поселення. Управління матеріально-фінансовими ресурсами поселення. Екологічні складові функціонування поселення.</p>
Методи навчання	<p>За джерелом інформації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні: розповідь, пояснення, бесіда; - наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження; - практичні: вправи, практичні роботи.

	<p>За ступенем керування здобувачами вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчальна робота під керівництвом викладача; - самостійна робота з літературними джерелами; - письмова робота, лабораторна робота. <p>Методи стимулювання інтересу до навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчальні дискусії; - створення ситуацій пізнавальної новизни; - створення ситуацій зацікавленості.
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Євтушенко О. Н. Муніципальний менеджмент : підручник / О. Н. Євтушенко, В.М. Ємельянов, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. –404 с. 2. Регіональне управління : навч. посіб. / за заг. ред. Л.Л. Приходченко. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. – 652 с. 3. Управління містом : підручник / Л. Г. Комаха, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренко та ін. ; за заг. ред. Ю. Ф. Дехтяренко. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2023. 464 с. 4. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К. : НАДУ, 2008. – 632 с. Додаткова: <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аверкина М.Ф. Забезпечення стійкого розвитку міст та агломерацій: теорія, методологія, практика: монографія. / М.Ф. Аверкина. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. - 492 с. 2. Бойко-Бойчук О.В. Державне управління розвитком міста: моделі та механізми: монографія. / О.В. Бойко-Бойчук. - К. : Пульсари, 2010. - 233 с.5. A European Green Deal. Brussels, 11.12.2019 COM(2019) 640 final): https://eurlex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-c1f01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF. 3. Герасимчук З.В., Ніщик Т.О. Просторовий розвиток міста: монографія. / З.В. Герасимчук, Т.О. Ніщик. - Луцьк : ЛНТУ, 2011. - 212 с. 4.Зверяков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С. Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція. Одеса : Атлант VOI COU, 2019. - 241 с. 5. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендбел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. – К. : К.І.С., 2007. – 120 с. 6. Регіональне управління: підручник / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с. 7. Управління регіональним розвитком: проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 400 с. 8. Living Planet Report (2022) ZSL manages the Living Planet Index in a collaborative partnership with WWF. https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/embargo_13_10_2022_lpr_2022_full_report_single_page_1.pdf. 7 Human Development Report (2023-2024). https://hdr.undp.org/content/humandevlopment-report-2023-24
<p>Система оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД.</p> <p>Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу.</p> <p>Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за практичні заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку за освітній компонент.</p>

Поточний і модульний контроль			Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100
40 балів	40 балів	20 балів	

Поточний контроль. Виведення підсумкового рейтингового балу поточного контролю (r_k) здійснюється за формулою:

$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times r_k^a$$

де r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, а r_k^a – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти за результатами поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Модульна контрольна робота (40 балів)

Модульна контрольна робота складається з теоретичних питань трьох рівнів складності: I рівень - відтворювальний (1-10 питань) – 1 бал, II рівень (11-12 питань) – 3 бали та III рівень (практичне завдання) – 4 бали.

Максимально можлива оцінка за дві модульні контрольні роботи – 40 балів (МКР 1 – 20 балів), (МКР 2 – 20 балів). Мінімальний необхідний рівень за кожну МКР – 12. Такого рівня робота має включати виконані правильно тести репродуктивного рівня, відкриті питання (II рівень) - містити вичерпну характеристику явища з конкретними прикладами, а розв'язання практичного завдання крім правильної кінцевої відповіді також хід розв'язання.

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного контролю, модульної контрольної роботи та самостійної роботи.

Контроль за самостійною роботою відбувається у формі перевірки завдань, які винесені на самостійне опрацювання. Максимально можлива оцінка за самостійну роботу складає 20 балів, мінімум – 12.

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного контролю, модульної контрольної роботи та самостійної роботи.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення)		

		навчального матеріалу кредитного модуля)		
<p>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях</p>	<p>Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.</p> <p>Початковий (понятійний):</p> <ul style="list-style-type: none"> - здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів та відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні» (1 бал); - здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику (2 бали); - здобувач намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом (3 бали). <p>Середній (репродуктивний):</p> <ul style="list-style-type: none"> - здобувач володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі (4 бали); - здобувач знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості висновки за алгоритмом, але його висновки не логічні, не послідовні (5 балів); - здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами (6 балів). <p>Достатній (алгоритмічно дієвий):</p> <ul style="list-style-type: none"> - здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми (7 балів); - знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки, виконувати різні види аналізу, його відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати (8 балів); - здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички (9 балів). <p>Високий (творчо-професійний):</p> <ul style="list-style-type: none"> - здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси (10 балів); - здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити 			

	<p>програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію (11 балів);</p> <p>- здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах (12 балів).</p>
Локація	Згідно з розкладом